

בוריס קרפה - הניסיון הרוסי והבריטי והתהוות מדיניות הצי הג'פרסונית 1800-1812

תקציר

כוונתו של מחקר זה היא בחינת מקורותיה של מדיניות הצי האמריקאית כפי שעוצבה בידי ג'פרסון ומדיסון בשנים שקדמו למלחמת 1812. מטרת המחקר היא לעמוד על המניעים האידיאולוגיים (דתיים ופוליטיים גם יחד) שהשפיעו על מדיניות זאת, ובמיוחד תפיסתו של ג'פרסון את הניסיון הצבאי האירופי (במיוחד הרוסי והבריטי) ותפקיד הצי, תפיסותיהם בהקשר זה של בעלי בריתו, וההשפעה של המסורת הבריטית של סלידה מכוחות צבא וצי סדירים על תפיסותיו אלה. בנוסף ובמידת חשיבות רבה, החיבור יעסוק בדרכים שבהן עיצבו הדעות הקדומות של ג'פרסון ובני בריתו הפוליטיים את דעותיהם בנוגע לניסיון הימי הממשי של מדינות אחרות. על מנת לענות על שאלות אלה, נסקור כיצד הרשמים מהניסיון הצבאי הממשי הרוסי במלחמה העות'מאנית-רוסית (1877-1892) שינו את פניהם בדרכם לארה"ב, ואיזה אופי היה לרשמים אלה עת התקבלו בקרב מייצרי המדיניות והחיבור הרחב שם.

המחקר עוסק לא רק, ואף לא בעיקר, בפרטים הקטנים של מדיניות הצי האמריקאית, אלא במניעים האידיאולוגיים שמאחוריה. הוא מחבר בין המחקר הקיים בהיסטוריה הצבאית (המתרכז, כאמור, על פרטי המדיניות הביטחונית של ג'פרסון ומדיסון) לבין המחקר המקדם בתחום הלאומיות האמריקאית המוקדמת. מוקד החיבור הוא אירועים פוליטיים בארה"ב בזמן הממשלים הרלוונטיים. גורלה של מדיניות הצי הג'פרסונית נחרץ עם חוסר ההצלחה של מלחמת 1812, ולכן חיבור זה מוגבל למסגרת הזמן של תחילת מלחמה זאת, שבה התיאוריות הג'פרסוניות עלו על שרטון המציאות.

בשנים שבין 1800 ו-1812, לעומת זאת, נהנו הנשיא והקונגרס מהמותרות שבעריכת תכניות למלחמה מבלי שיצטרכו לבחון אותן במציאות ובכך יצרו עבורנו הזדמנות אידיאלית לבחון את האינטראקציה בין תפיסות וידע טכני ביצירת שיח המדיניות האמריקאית.

הטענה של חיבור זה נעשית בשני שלבים. בפרק הראשון נשרטט את השורשים של האנטי-ימיות הג'פרסונית לאנטי-ימיות של בריטניה של המאה ה-17 והתפיסות של הנאורות הסקוטית. בפרק השני נסקור את הדרכים בהן ג'פרסון למד על הניסיון הצבאי במלחמה העות'מאנית-רוסית, והדרכים בהן ידע זה התקבל ועובד בידיו ובידי החיבור האמריקאי.

בשלושת הפרקים הבאים, נחקור את הדרכים בהן האידיאולוגיה והידע הפרקטי של הג'פרסוניים על מדיניות צי זרה (בפרט, הניסיון של הצי הרוסי) עיצבו את תפיסותיהם על מדיניות ימית אפקטיבית. פרקים שלוש וארבע יעסקו בהתאם בכהונתו הראשונה והשנייה של ג'פרסון כנשיא, בעוד הפרק החמישי ידגים את הדרכים בהן מדיניות הצי של מדיסון בשנים שקדמו ל-1812 יישמה את התוכניות של ג'פרסון.

על ידי כך נוכל להדגים את הקשר ההדדי בין המניעים האידיאולוגיים הג'פרסוניים והידע שלהם (או הידע שסברו שיש להם) של אסטרטגיה צבאית ותכנון אוניות, ולהראות כיצד האידיאולוגיה והידע העצימו ובו זמנית הגבילו זה את זה, תוך כדי שהאמריקאים עמלו להכין את מדינתם למלחמה.

מחקר זה נעזר במכתבים, מסמכים וכתבי עת מהתקופה הנחקרת על מנת להצביע על הקשר בין ראיית הזהות הלאומית המתגבשת בעיני ג'פרסון ובני בריתו לבין ראייתם של המציאות האסטרטגית וההמלצות שלהם בתחום התכנון הצבאי.